

Warmtetransitie in gemeente Utrecht

Week van de warmte, 13 december 2023

Lot van Hooijdonk

Gemeente Utrecht

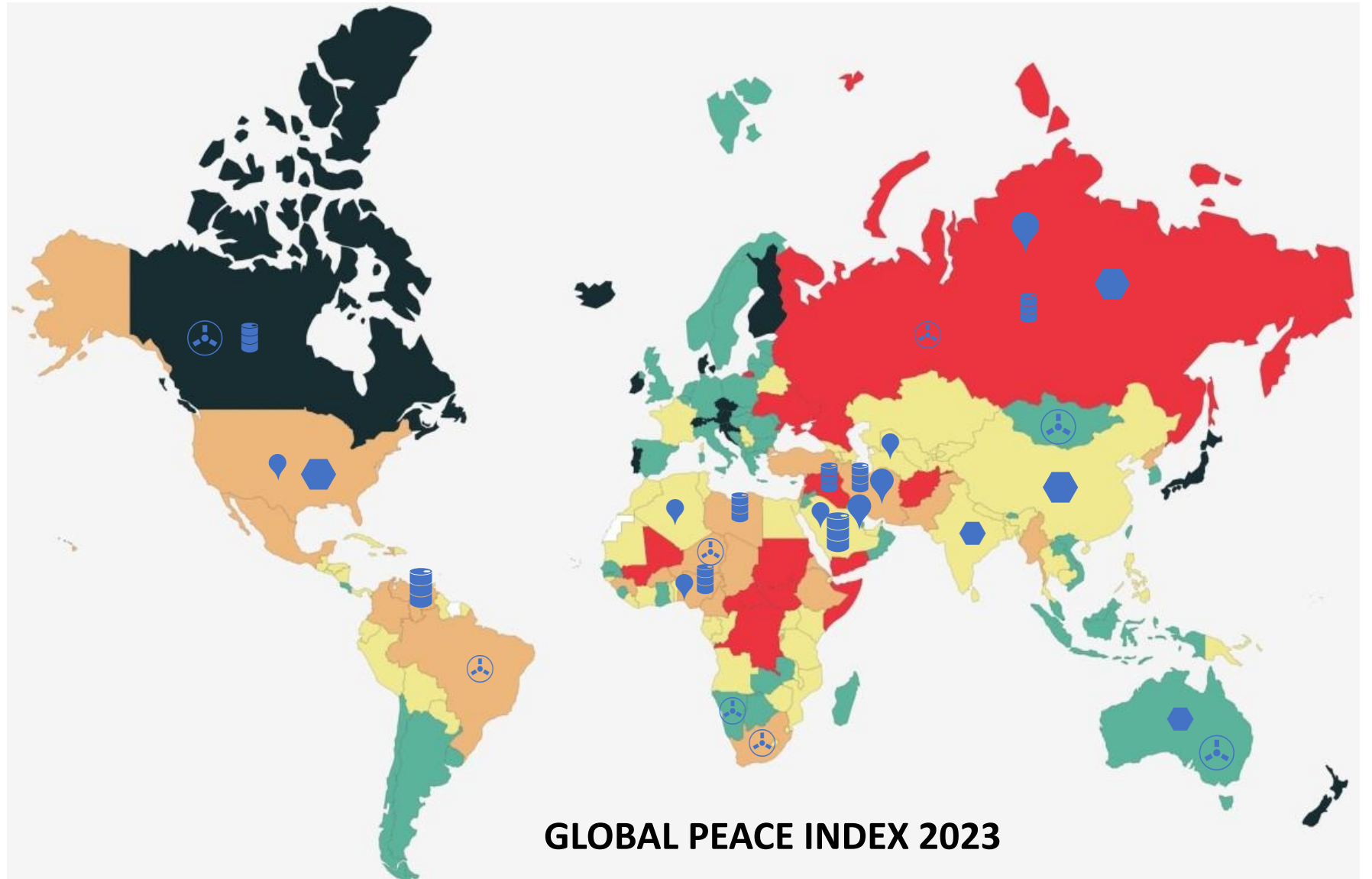

Waar komt fossiele energie vandaan?

- Aardgas
- Aardolie
- Steenkool
- Uranium

 vredig vijandig

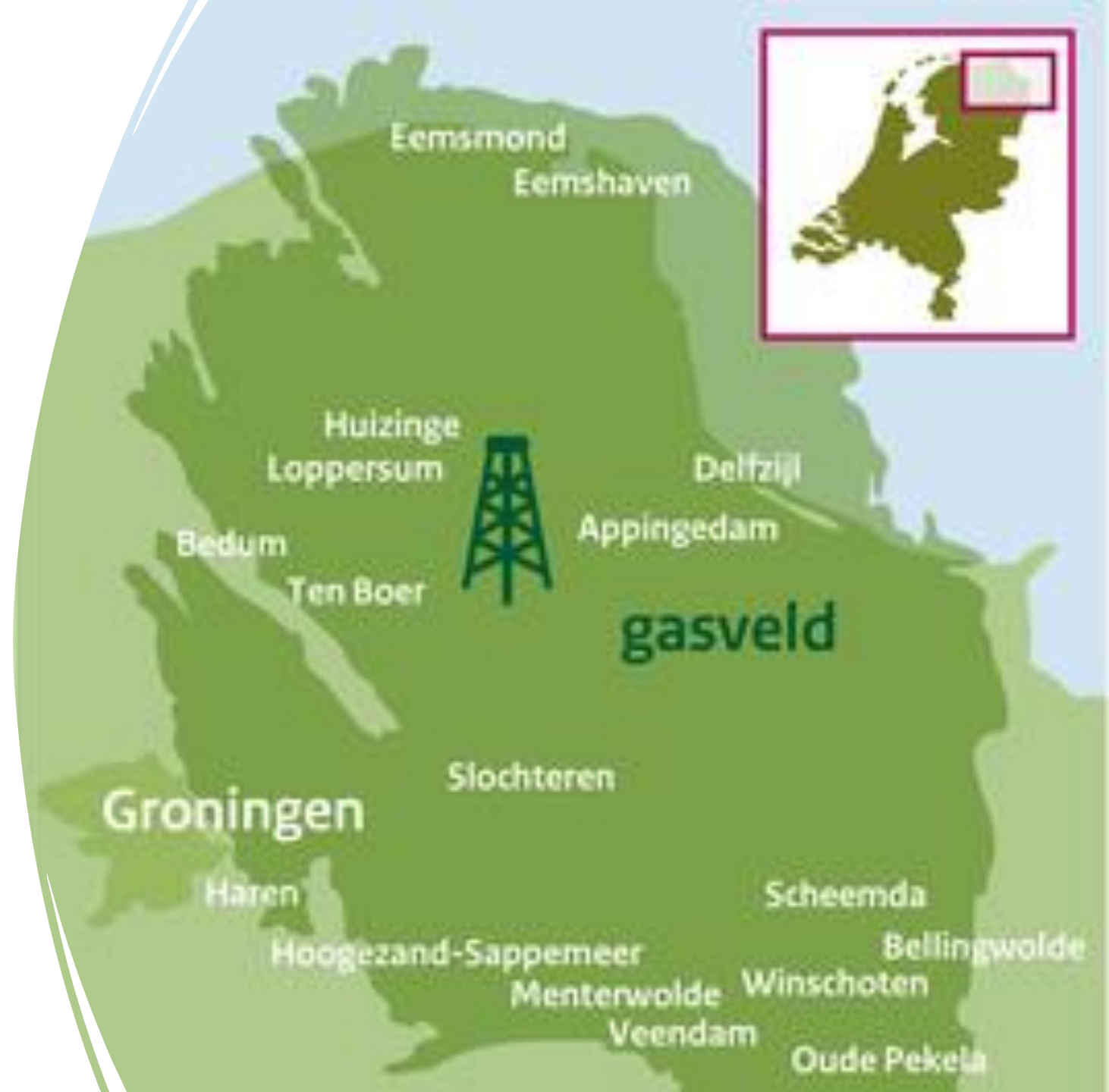

GLOBAL PEACE INDEX 2023

Waar komt fossiele energie vandaan?

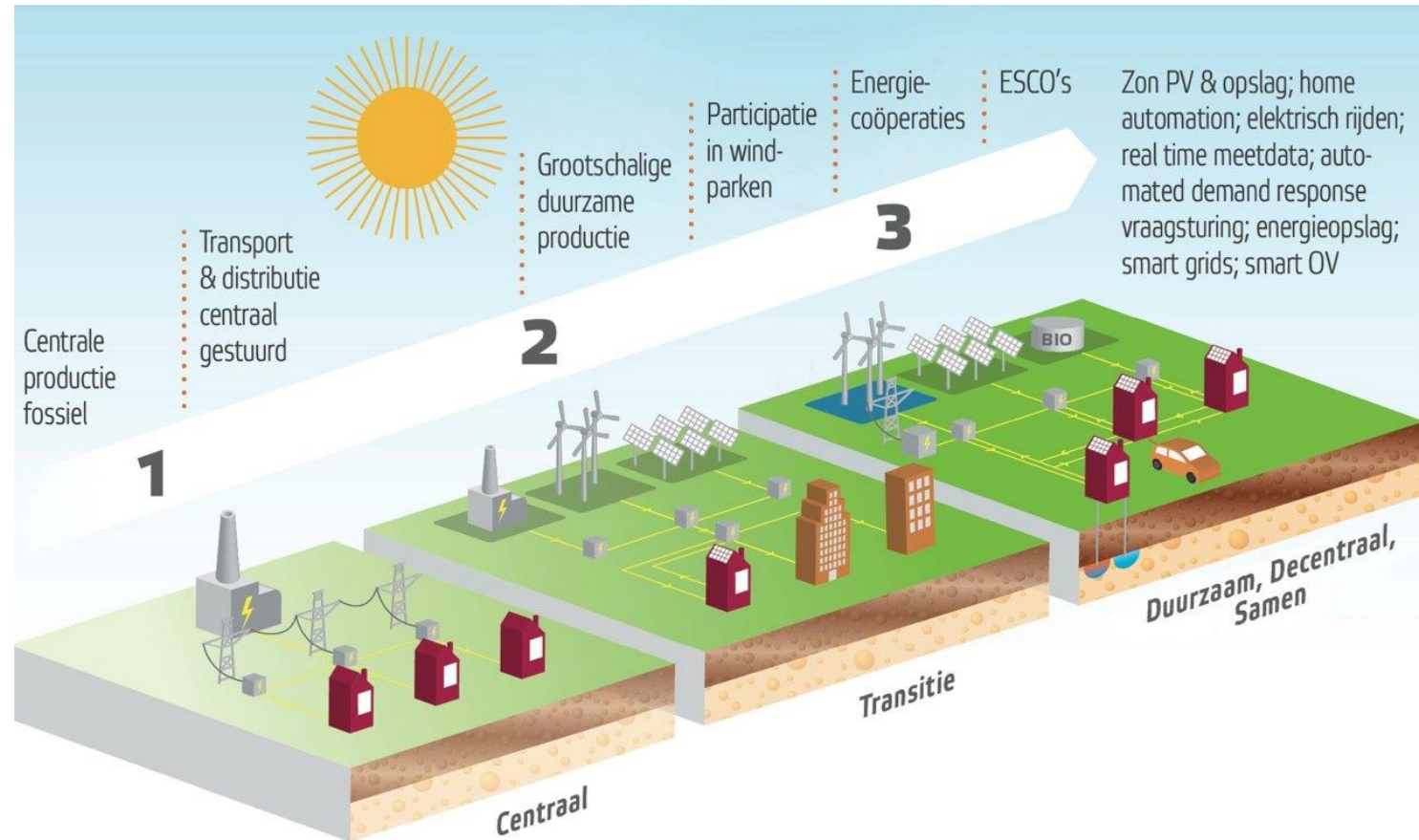

Regie op een CO₂-neutrale energievoorziening

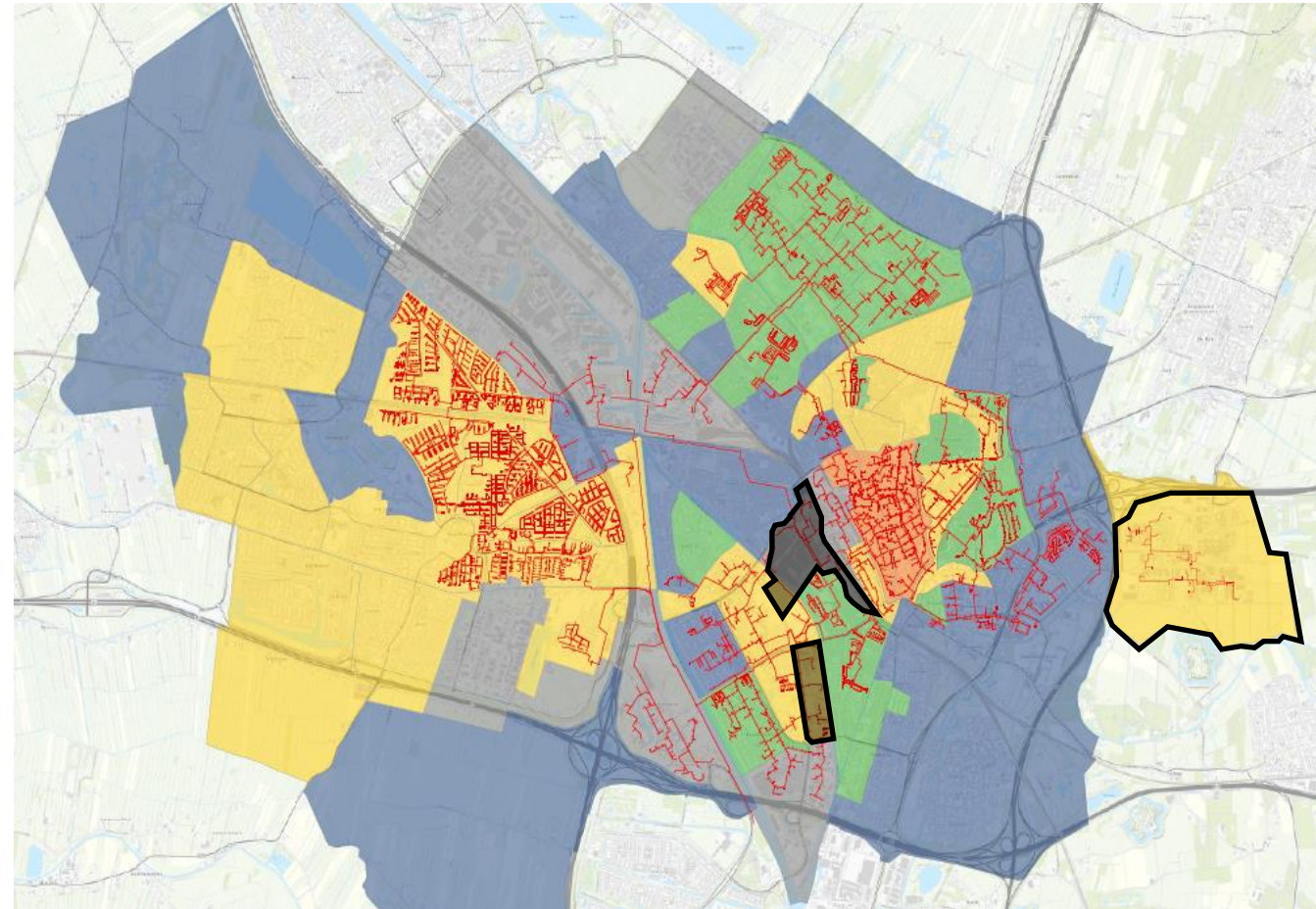
Verandering op vele vlakken

- Fossiel → duurzaam
- Centraal → decentraal
- Eén bron → mix van bronnen
- Centraal aangestuurd → slim uitgewisseld
- Markt → publiek
- Rol voor bewoners

Situatie in Utrecht

- Bestaande bouw: 1/3 van de stad is al aangesloten op een warmtenet
- Nieuwbouw: concessies Beursnet en Merwede
- En een Transitievisie warmte waarin staat dat een vorm van collectieve warmte het alternatief voor gas is:
  1. Groen – collectieve oplossing
  2. Geel – collectieve oplossing
  3. Blauw – nog onduidelijk

Stadsgesprekken 2015

Klimaatakkoord

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂- uitstoot van Nederland met **49%** ten opzichte van 1990 via het

Klimaatakkoord

Hoe zijn we begonnen in 2018? Overvecht-Noord

Gemeente gaat Rijk om geld vragen voor gasvrij Overvecht

ALGEMEEN 29/6/2018 - 16:48

– Redactie

Proeftuin Overvecht-Noord

Vertrekpunten (waarom OVN):

- Collectieve warmte heeft laagste maatschappelijke kosten
- In OVN ligt al (deels) een net
- Meekoppelkansen door fysieke en sociale vernieuwingsplannen voor kwetsbare wijk

Uitgangspunten:

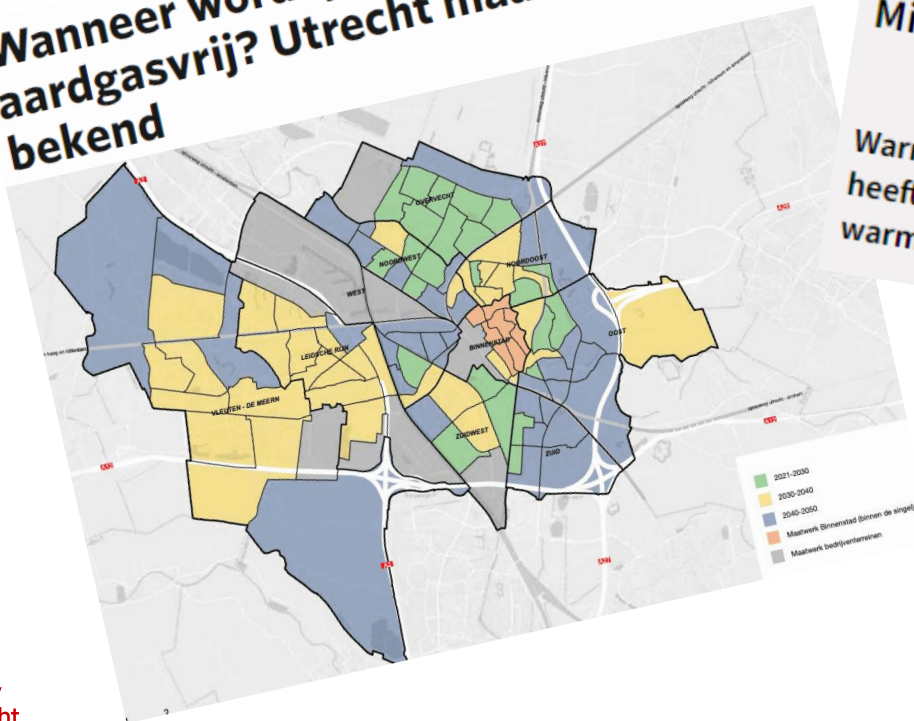
- Kosteloze overstap voor -in principe- alle bewoners van Overvecht-Noord
- Niemand verplichten (nu in Wcw opt out)

Hoe is het ons vergaan?

Hoe gaat het aardgasvrij maken van huizen in Overvecht-Noord en Garyp?

Het aardgasvrij maken van bestaande huizen schiet nog niet erg op, blijkt uit een inventarisatie van *de Volkskrant*. We gingen terug naar de 'proeftuinen' Overvecht-Noord in Utrecht en het Friese dorp te horen welke vorderingen daar gemaakt.

Wanneer wordt jouw buurt aardgasvrij? Utrecht maakt planning bekend

Utrecht-Overvecht als eerste gedwongen van het gas af: 'Waarom gebeurt dit in deze wijk? Ga dit ergens anders doen'

De meeste bewoners van tien flats in Overvecht-Noord hebben er geen problemen mee [dat ze als eersten in Nederland worden gedwongen van het gas af te gaan](#). Er is ook bescheiden protest. 'Misschien ga ik wel naar de rechter.'

Minister Jetten: warmtenetten komen in publieke handen
Warmtenetten moeten de komende jaren in publiek eigendom komen. Minister Jetten heeft bekendgemaakt dit vast te willen leggen in de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw), ook wel Warmtewet 2 genoemd.

GASEXPLOESIE IN DEN HAAG LEGT PROBLEEM MET GIETIJZEREN LEIDING BLOOT

6 JUNI 2019

Eerste afsluitingen in OVN: kookgas

Aanpak:

- Via inzet Crisis en Herstelwet en bestemmingsplan voor Kookgasvrij Overvecht, vervanging van gasleidingen voorkomen

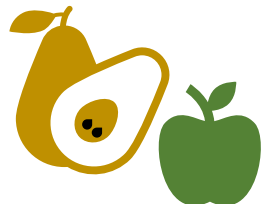
Praktijk:

- De kostenbesparing van het niet vervangen oude infrastructuur (voor Stedin) zit niet bij de partij die de investering doet (corporatie). (Huidige wetgeving maakt verrekening niet mogelijk)
- Onder de crisis- en herstelwet, bestaat een 70%-draagvlak eis; vraagt veel plankosten.
- Als de overstap naar inductie ook vraagt om verzwaring, kan dat veel extra kosten

Praktijk Overvecht-Noord

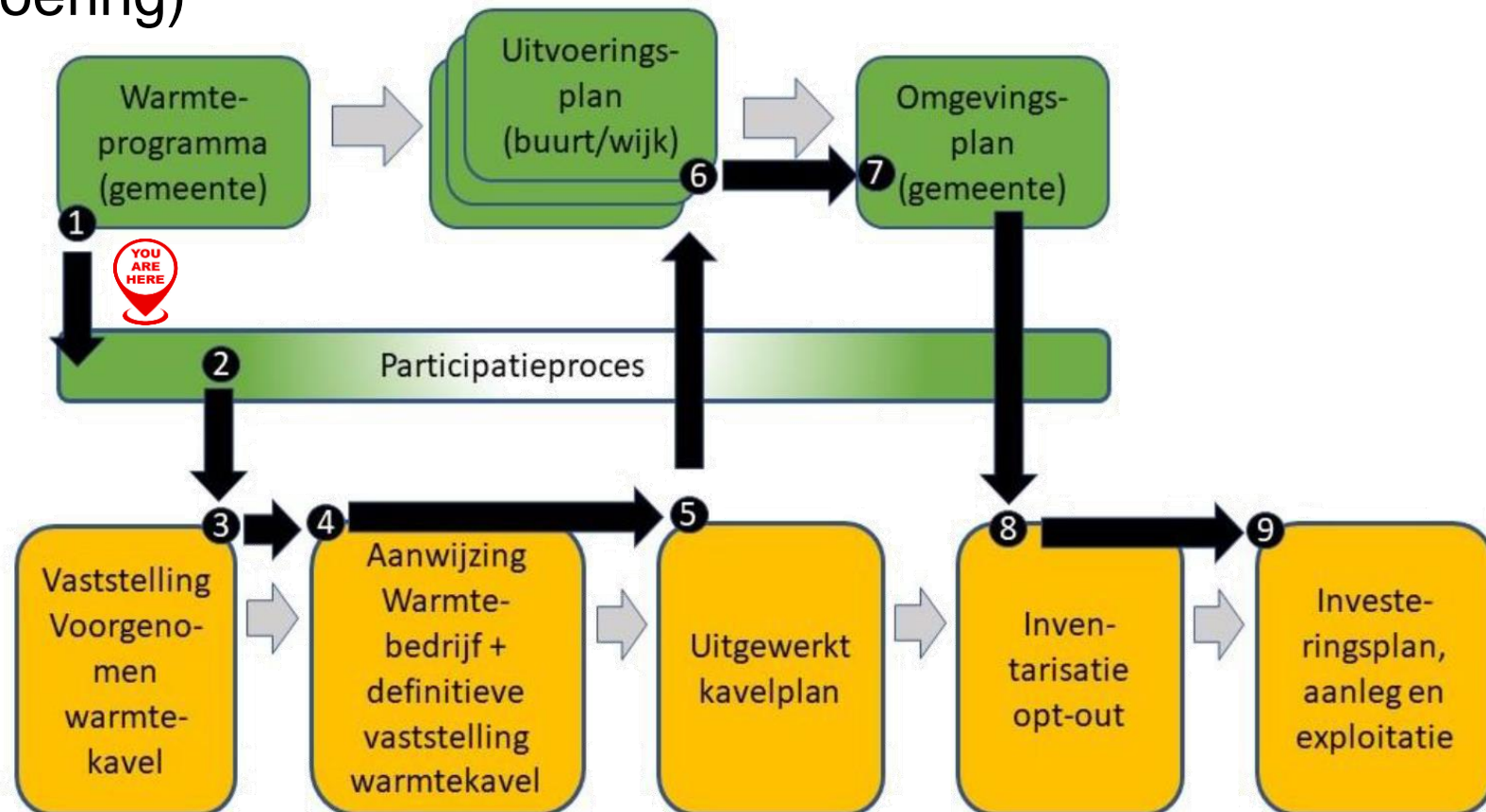
1. Sluitende business case uitbreiding warmtenet lijkt onmogelijke puzzel
2. Lastig om grip te krijgen op businesscase van een commercieel warmtebedrijf in verband met bedrijfsgevoelige informatie
3. PAW-bijdrage en gemeentelijke bijdrage is alleen in Overvecht-Noord beschikbaar (hoe herhaalbaar is dit?)
4. In veel gevallen zijn bewoners met warmte duurder uit dan met aardgas
5. Lastig vergelijken van betaalbaarheid 'all electric' en 'warmtenet' (investering vs jaarlijkse lasten vs wat wordt meegenomen)

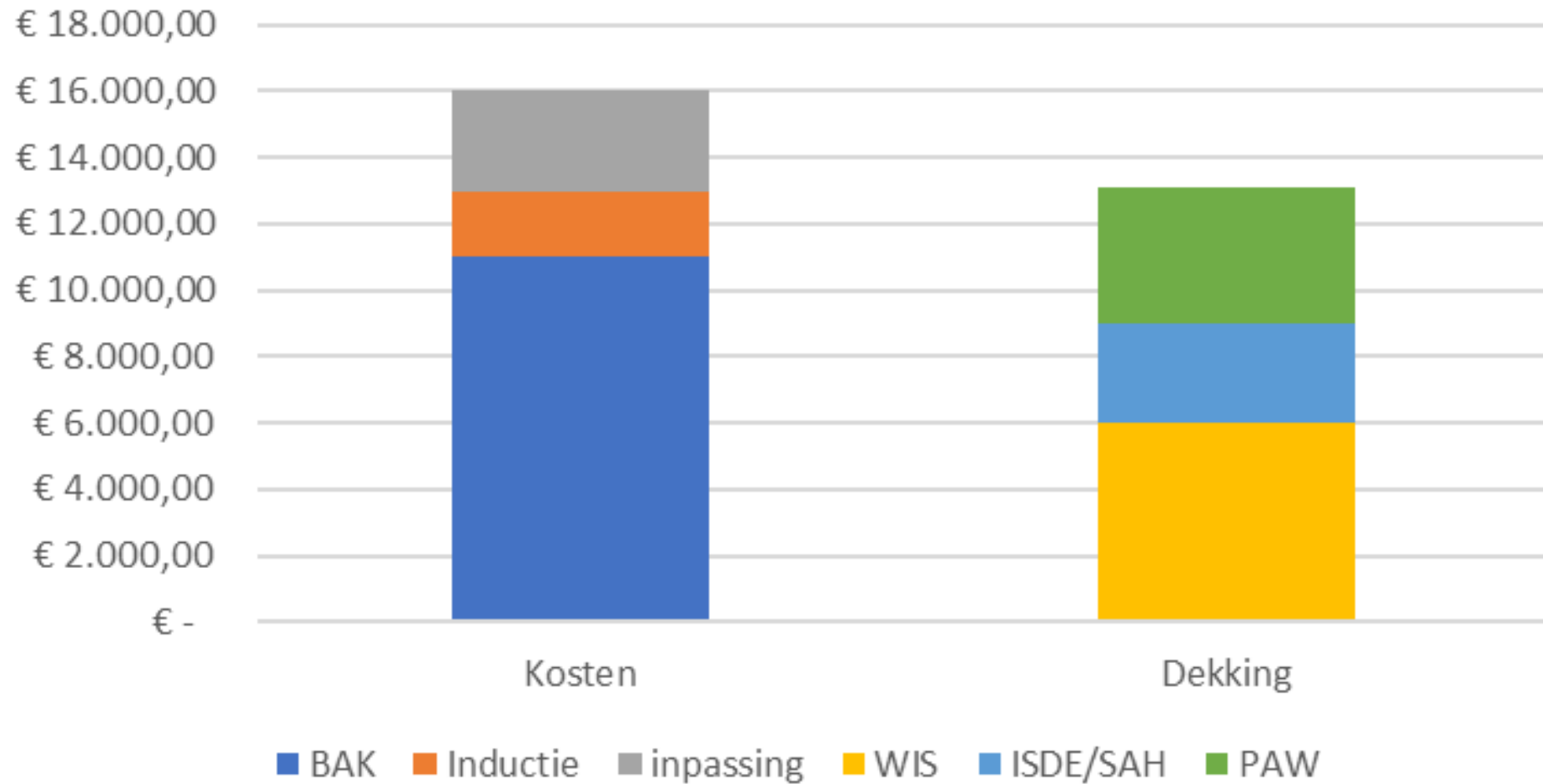
We onderzoeken de publieke rol

Bv een publiek warmtebedrijf en daarmee meer sturing op:

- Betrouwbaarheid (in de uitvoering)
- Betaalbaarheid
- Duurzaamheid
- Transparantie

Kosten en dekking warmtenetaansluiting

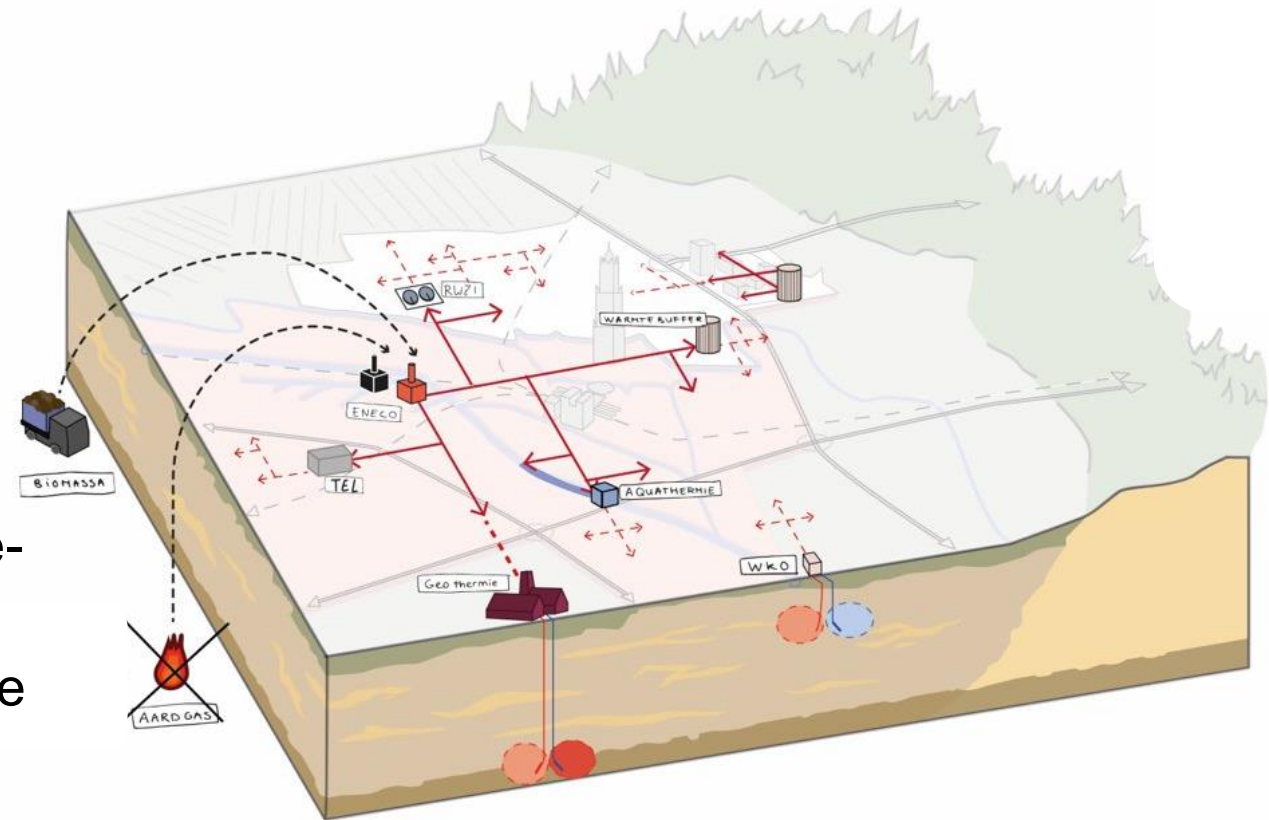

Waarom collectieve warmte in steden?

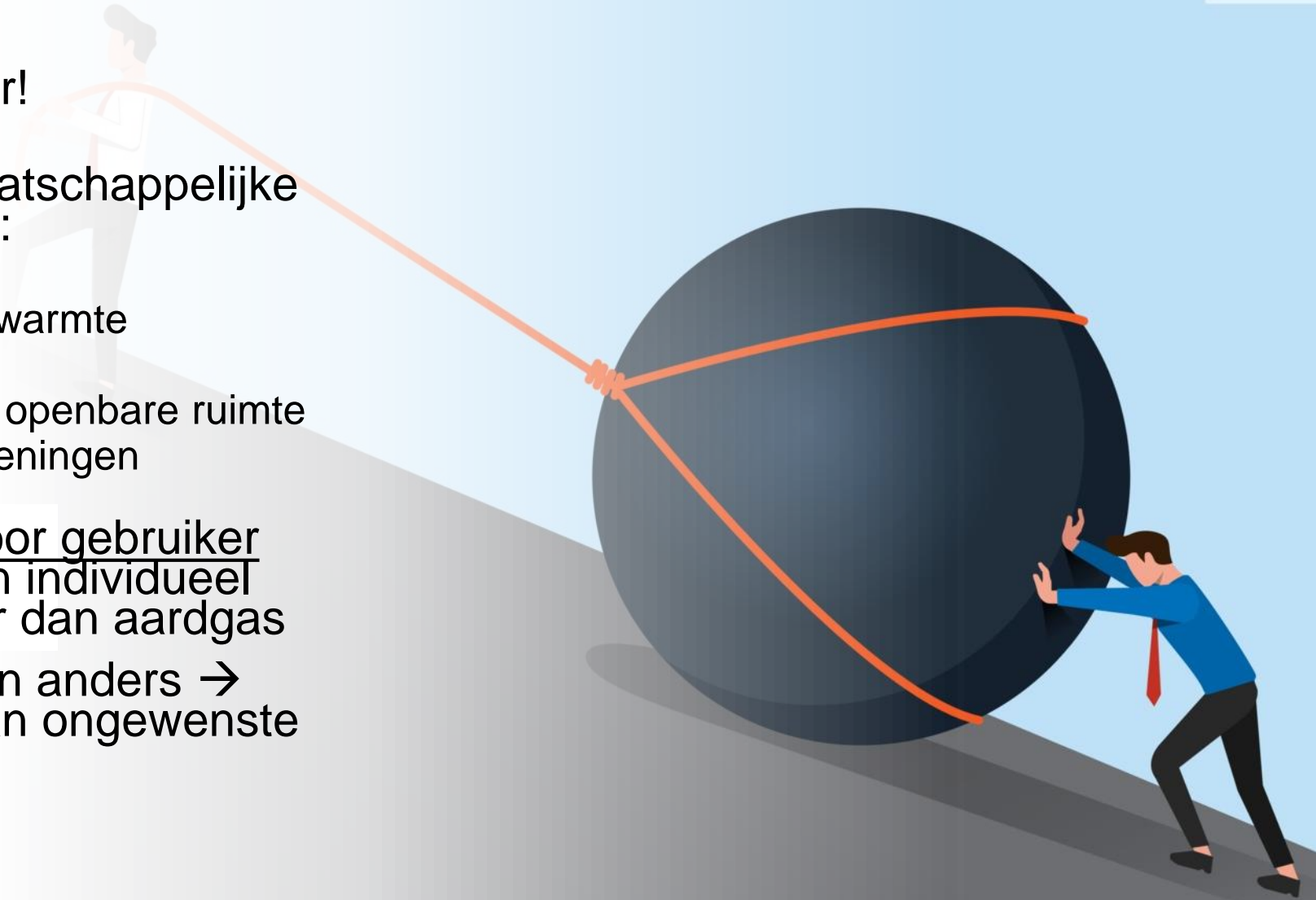
- Bij hoge vraagdichtheid (zoals in steden) hebben collectieve systemen de laagste maatschappelijke kosten
- Benutten grote lokale warmtebronnen: met name geothermie en restwarmte
- Warmteopslag beter mogelijk:
  - Minder piekwarmte-installaties nodig
  - Minder belasting elektriciteitsnet
- Minder investeringen nodig voor bewoners
- Minder ruimte in woningen nodig voor energie-installaties
- Minder ruimte nodig voor elektriciteitsproductie

NB: Duurzaam gas blijft beschikbaar voor sectoren die geen alternatief hebben

Als we dit willen, moet het dus anders

- Onbetaalbaar = onhaalbaar!
- Collectief heeft laagste maatschappelijke 'kosten' als je alles meetelt:
  - energiebronnen
  - energie-infra: elektriciteit/warmte
  - (oplossen) netcongestie
  - maatregelen in huis en in openbare ruimte
  - Opslag versus piekvoorzieningen
- Collectief systeem moet voor gebruiker daarom goedkoper zijn dan individueel systeem en ook goedkoper dan aardgas
- Tarieven: van niet meer dan anders → kostprijs+ → goedkoper dan ongewenste alternatief

Want als we niets doen, gaat het mis

Niets doen leidt tot suboptimale oplossingen
→ individuele oplossingen (= warmtepompen)
en dat:

- Ondermijnt de business case voor collectief
- Vergroot de problemen netcongestie
- Vraagt meer energieverbruik, dus opwek, dus meer ruimte
- En kan tot tweedeling leiden (zij die nu wel, en die nu niet kunnen investeren)

alleen ga je
sneller,
samen kom je
verder

